

om *Ønsker eller Interesser* fra Almenhedens Side, som en forstaaende Skovejer og Godsejer søger at imødekomme, fordi han anerkender Ønskerens og Interesserens Berettigelse — hvorledes vil det gaa i det Øjeblik, samme Almenhed møder med *Ret og Beføjelse* til at færdes overalt, kun med disse intetsigende Begrænsninger i Skovpolitiloven? Hvorledes vil det da gaa? Tror den højtærede Landbrugsminister og den højtærede Justitsminister ikke, at de herved slaar større Værdier i Stykker, end de giver? Jeg tror det, og jeg tror ikke alene, de gør det for de paagældende Ejere selv — for jeg ved jo, det er en fuldkommen underordnet Ting for de Herrer, at Herremændene efterhaanden vil blive mere eller mindre fredløse paa deres Ejendomme, at de ikke vil have et Fristed, hvor de kan være i Fred for Almenheden —, men jeg kunde tænke mig, at ogsaa de Interesser, som man tilsyneladende lægger saa megen Vægt paa, de egentlige Naturfredningsinteresser, vilde lide saa stor Skade, hvis der blev givet Almenheden en *Ret*, at dette vilde mere end opveje den Smule Fordel, den vilde faa, udover hvad der allerede paa de allerfleste Godser gives *frivilligt*. Var det ikke Friederich v. Schiller, som for godt og vel 100 Aar siden i højstemte poetiske Vendinger tog Ordet for Menneskehedens æstetiske Opdragelse? Det var et udmærket Formaal, Schiller der satte sig; men jeg maa sige, naar man ser paa Uviklingen i de siden forløbne 125 Aar, at det endnu desværre synes at have lange Udsigter, inden dette Maal vil være naaet. Jeg kunde tænke mig, at Staten, Naturfredningsforeningen og alle disse forskellige interesserede Organisationer, Kunstnerforeninger, Arkitektforeninger o. s. v., gjorde langt bedre i foreløbig at holde sig til Almenhedens *moraliske* Opdragelse, lære Almenheden Respekt overfor privat Ejendomsret, overfor andres berettigede Krav der, hvor den ikke selv har nogen *Ret*; saa kunde den æstetiske Opdragelse komme bagefter; men det vil sikkert være uheldigt at begynde med den æstetiske Opdragelse og lade den moralske ude af Betragtning. Hvis det virkelig maatte være nødvendigt i Almenhedens Interesse at gøre Indgreb af den Art, der her foreslaas, i den private Ejendomsret, saa lad det blive sagt rent ud, hvad det er: Det er Ekspropriation; lad saa Statens Angreb paa Ejendomsretten komme frontalt, aabenlyst, ved højlys Dag, men ikke ved Hjælp af

Tilsnigelser og Overgreb. Den højtærede Justitsminister og den højtærede Landbrugsminister misforstaar sikkert i nogen Grad Situationen ude paa Godserne, og jeg tror, de handler ilde, naar de af Hensyn til de Overgreb, overfor Almenhedens berettigede Ønsker, som muligvis her og der er begaaet af smaatskaarne og stupide Skovejere og Godsejere, for at straffe disse Syndere vil tilføje de 90 retfærdige saadanne Ulemper og saadan Uret, som vil blive Følgen af disse Lovforslags Gennemførelse.

Jeg kender meget nøje baade Skovarealer og Kyststrækninger rundt omkring i vort lille Fædreland, og jeg kender det navnlig godt her paa Sjælland; jeg vil derfor gerne med nogle faa Bemærkninger paapege, hvor uendelig vanskeligt det er at finde en Lovregel — som jo skal have en generel Karakter —, der kan sikre Almenheden de Interesser, den har, og som jeg anerkender, uden at begaa Overgreb, der vil medføre Ubehageligheder og Ulemper, som vil være langt større end de opnaaede Goder. Lad os tage for Eksempel Herregaardene paa Vestkysten af Sjælland, og lad os begynde nede ved Vordingborg med Rosenfeldt, som ligger ved Foden af Knudshoved, og hvortil hele Knudshoved Halvø hører. Hvis den højtærede Justitsministers Forslag skal tages bogstaveligt — og det skal det selvfølgelig —, saa vil det sige, at Almenheden i ubegrænset Maalestok har Lov til at færdes paa hele den lange smalle Kyststrækning inde fra Begyndelsen til Spidsen af Knudshoved, baade paa Sydsiden og paa Nordsiden af denne Halvø. Vi kan tage et andet Eksempel: Refsnæs-Halvøen. Jeg ser, at Refsnæs-Halvøen omtales i den Aarsberetning, Naturfredningsforeningen har tilstillet os Rigsdagsmænd, og deri gengives paa Side 114 en Deklaration, som den Mand, der ejer Spidsen af Refsnæs, en af vore dygtigste og mest fremragende Landmænd, Godsejer Lawaetz, har ladet tingløse efter Overenskomst med Fredningsnævnet. Lawaetz's Ejendom omfatter hele den yderste Spids af Refsnæs Halvø. Paa den første Del har han sine Hovedgaardsmarker. Der gaar en privat Vej ud lige midt over Halvøen, ud til Fyret paa Spidsen. Dernæst er der paa den yderste Del af Halvøen plantet Skov. Saa vidt jeg ved, har han selv beplantet en betydelig Del af Skovarealet, og det øvrige er vistnok ikke Fredskovspligt undergivet. I denne Skov